

Bencsik Gábor: Út a kétharmadig

2014 október 18. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Minthogy Európában, egyáltalán a többpárti demokráciákban felettébb ritka eset, hogy egy párt kétharmados többségre jusson a választásokon, és még ritkább, hogy ezt két egymást követ? választáson megismételje, a Fidesz ilyen teljesítménye magyarázatra, még inkább értelmezésre szorul.

Értelmezési kísérletekben persze nincs hiány, ezek többsége azonban alapvet?en téves.

A siker nem azért következett be, mert a Fidesz a saját el?nyére módosította a választási törvényeket (noha azt tette), nem azért, mert uralja a médiát (nem uralja, a nyomtatott sajtóban kiegyenlített a helyzet, a rádióban enyhe jobboldali fölény van, a televízióknál – a nézettség alapján számolva – ellenzéki fölény, az internet nagy részét az ellenzék uralja), és még kevésbé azért, mert felszámolja/felszámolta a demokráciát (nem számolja fel, erre nincs is szüksége).

Másról, mélyebb, lényegibb jelenségr?l van tehát szó. A kétharmados választási eredmény a mélyben zajló folyamatoknak csupán leképez?dése.

*

Az elmúlt két évszázadban az európai civilizáció számos kevéssé sikeres és két tragikusan eredményes próbálkozás mellett három m?köd?képes társadalom-értelmezési rendszert hozott létre: a liberalizmust, a szocializmust és a konzervativizmust. Gyökereit tekintve a liberalizmus a vállalkozó-keresked? középosztály céljait fogalmazta meg, a konzervativizmus a földbirtokos osztályét és a parasztságét, a szocializmus pedig a bérmunkásokét. Az újkor politikatörténete ennek a három eszmerendszernek, az általuk létrehozott eszmei-politikai er?pólusoknak a viszonyrendszereként értelmezhet?. Európa erre van berendezkedve, az 1990-es rendszerváltást követ?en ezt vettük át mi magyarok is. Els? szabadon választott országgy?lésünk szinte vegytisztán képezte le a klasszikus politikai háromszöget: konzervatív kormánykoalíció, liberálisok és szocialisták.

Messzire vezet annak elemzése, hogyan és miért, de tény, hogy 1990 és 1994 között a magyar liberális párt, parlamenti és azon kívüli eszközöket egyaránt bevetve megsemmisít? vereséget mért az alkalmilag összeállt, kell? intellektuális hátországot nélkülöz? konzervatív koalícióra. Bár annak valamennyi pártja túlélte a vereséget (hogy ez nem szükségszer?, arra majd a liberálisok mutatnak példát), a konzervatív póluson 1994-re valójában hatalmi vákuum jött létre. A vár megmaradt, de a véd?i szétszéledtek.

Ebbe a majdnem üres er?dbe, a hátrahagyott konzervatív ?rség zömét saját soraiba integrálva vonult be az addig a liberális er?d falai alatt tanyázó Fidesz, és jól be is rendelkezett benne. (Hogy miként tudott ekkora fordulatot végrehajtani, annak elemzése megint csak messzire vezetne, de egy szempont mégis megemlíthet?: a Fidesz

szinte teljes vezérkara vidéki fiúkból állt.)

1994-ben a baloldal gy?zött. És ekkor elkövetett egy hatalmas hibát: látva, hogy a liberálisok milyen elsöpr? sikerrel semmisítették meg konzervatív ellenfelüket, saját baloldali er?djét kisebb csapatokra bízva hátrahagyta, és csapatai zömével eszmei-politikai értelemben átvonult a liberális er?dbe, társbérl?nek. Ett?l kezdve a társadalom nagy kérdéseire következetesen liberális válaszokat adott: privatizált, behívta a multikat és eltakarította az útból a szabad verseny akadályait.

*

A váltás egyébként érthet?. Az els? parlamenti ciklusban a baloldal „holdudvarát” tejes mértékben lefoglalta a puszta túlélésért folytatott küzdelem. A sikert követ?en azonban ez a nyomás megsz?nt, elérkezett az önmagukkal való szembenézés ideje. A baloldal emberei belenéztek a tükörbe, és elrémültek attól, amit ott láttak: hiszen Sztálin, Brezsnyev és Kádár János nézett vissza rájuk. Természetes reakció volt, hogy másik, vállalható tükörképet kerestek maguknak, és azt a liberális tükörben vélték megtalálni.

Sokáig nem t?nt fel, hogy a baloldali pólus vára egyre üresebb. Sokáig fennmaradt az a látszat, hogy az továbbra is a szocialistáké, akik liberális szövetségesükkel az oldalukon, két vár birtokában egy ellen, a politikai kétharmadot is birtokolják. A Fideszben azonban többen megértették, hogy err?l szó sincs. Különös, a közélet szerepl?inek fel sem t?n?, lopakodó támadást indítottak a baloldali eszmék várának bevételéért. És eljött a pillanat, amikor a zászlót még nem t?zték ki, de már az ? embereik álltak minden ?rposzton.

A baloldal azonban nem figyelt oda, mert egy másik várral volt elfoglalva. Tulajdonképpen minden résztvev? számára meglep? módon a liberális er?d védereje egyik napról a másikra összeomlott, a párt megsemmisült. A szocialisták nem tudták kihagyni a lehet?séget: teljes intellektuális haderejükkel bevonultak az elhagyott várba. Miközben azzal voltak elfoglalva, hogy berendezkedjenek az ölükbe hullott er?dben, a Fidesz hátrahagyott saját várukból az utolsó baloldali véd?ket is kiverte.

Íme tehát, hogyan szerzett kétharmadot Horn Gyula: övé volt a három nagy eszmei er?db?l kett?, a szocialista és a liberális. És íme, hogyan szerzett kétharmadot Orbán Viktor: övé lett a baloldali és a konzervatív er?d. ? került abba a helyzetbe, hogy a világ nagy kérdéseire – globalizáció, munkanélküliség, nemzet, család, vallás, eladósodás, erkölcs – egyszerre két nagy eszmerendszerre támaszkodva, konzervatív és baloldali válaszokat tud adni. A politikai baloldalnak pedig csupán a liberális válaszok maradnak. Meg a kisstíl? kötözködés és szavakon való lovagolás.

*

Orbán kétharmadának akkor lesz vége, ha az egyik várat elveszíti. Ez két úton következhet be: ha a baloldal kibontakozik a liberalizmus halálos öleléséb?l, és rohamot indít saját régi er?djének visszavételére – olyan intellektuális teljesítményt nyújtva, mint mondjuk Polányi Károlyé, Károlyi Mihály közeli barátjáé, akinek a piacgazdaságról hetven éve megfogalmazott kritikája ma is elevenbe vág. Erre egyel?re kevés az esély.

A másik lehet?ség, hogy a Fidesz szakad szét konzervatív, baloldali és (akár) liberális pártokra – a belátható jöv?ben ennek sincs nagy valószín?sége.

A legkevésbé sem meglep?, hogy a szocialisták a liberális er?dben nem érzik otthon magukat, szocialista mundérba bújt liberálisokkal és politikai kalandorokkal körülvéve, eszmei hontalanként tengenek-lengenek az idegen falak között. Csupán egyetlen örömük maradt: norvég pénzekkel kistafírozott liberális segédcsapatok segítségével külföldön „megmondani” a Fideszt, aztán itthon szétkürtölni, milyen csúnyákat mondanak ránk odaát. Ez szemlátomást sikeres játék, még az amerikai elnököt is bele lehet vonni. Csak választást nem lehet nyerni vele.

Bencsik Gábor, a Magyar Krónika f?szerkeszt?jének írása.

http://mandiner.hu/

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu

Ajánló